

Օ Ր Ա Գ Ի Ր

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ, ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ, ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԵՒ

ԲԱՆԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԱԿԱՆ

Դ. ՏԱՐԻ, ԹԻԻ 18.

1846

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ 15.

Բ Ա Ր Ո Յ Ա Կ Ա Ն

Բարոյական առաքանք :

ԼՍԵՆԷՆ աւելի ան մարդըներելու արժանի չէ, որ իր պակասութիւններուն շտկուիլը չուզեր :

Բաքինութենէ զատ ամէն բան երազի պէս կ'անցնի :

Սեծ նեղութիւն է՝ նեղութեան համբերել չկրնալը :

Պզտի յանցանքները մեծամեծ չարագործութեանց առաջնորդներն են :

Բաքինութիւնը որչափ ալ դժուար ըլլայ, զուարճութիւնն ալ հետն է :

Վռովեստ ըսածդ հարստութեան կը նմանի. ով որ զանիկայ առատ առատ կը բաժնէ, ըսել է թէ յարգը չգիտեր :

Շատ դիւրին է մեծամեծ յաղթութիւններ ընել, քան թէ իր անձին յաղթել :

Խելացիներն ալ ան ատեն քիչ խելք կ'ունենան, երբոր կը ջանան ունեցածնին ցուցնել :

Սիճակ մը չկայ որ իր ծանրութիւնները չունենայ :

Ղամարտութիւնը մերը չէ, մենք միայն անոր վկաններն ու պահապան-

ներն ենք :

() գտակար մարդուն կեանքը՝ որչափ ալ կարճ ըլլայ, մետաղներուն մէջ ամենէն պատուականին՝ այսինքն ոսկիի կը նմանի, որուն պզտի կտորն ալ ծանր կը կշռէ :

Որչափ մարդիկ կան՝ որ կարծես թէ միայն իրենց համար ծնած են :

Ոսկին քիչ գտնուելուն համար՝ ոսկեզօծումն հնարեր են մարդիկ, որ թէպէտ և անոր պէս հաստատուն չէ՝ բայց անոր պէս կը փայլի. այսպէս ալ մեր չունեցած բարութեան տեղը բռնելու համար՝ քաղաքավարութիւն մը հնարեր ենք՝ որ առջինին միայն տեսքը ունի :

Հորենին ոճն ու գլուխը որչափ բարձր ըլլայ, այնչափ ալ հասկը պարպ կ'ըլլայ. այսպէս ալ բարձր աստիճանի մարդիկը շատ անգամ ծանծաղամիտ կ'ըլլան :

Մարդիկ որչափ ալ գէշ ըլլան, Լստուած կ'ուզէ որ սիրենք զանոնք :

Կրօնքի ու օրէնքի թուլութիւնը թագաւորութեանց և ազգաց կոր-

ծանձանք նշաններն են :

Իսկոր աշխարհիս երեսը մէկ ժա-
մուան մէջ 3000 մարդ կը ծնի, գրեթէ
նոյնչափ ալ կը մեռնի :

Շողորթը թու թեամբ մեծամեծաց
մոլուն թիւնները կը զօրանան, առա-
քինութիւնները կ'աւելան :

Երբեք մարդուն ինչ ալ ընես,
իր երախտագիտութեանը արժանի
բան չտեսեր :

Սիայն առաքինութեամբ մենք
մեզմէ վեր կը բարձրանանք :

Որչափ շատ ապրինք, այնչափ ա-
ւելի գերեզմանին կը մօտենանք :

Երբեք աշխարհիս մոլուն վարուող
մարդը՝ աչքին վրայ միշտ կապ մը ունի :

Սարդկանց վրայ մէկ նայուածքով
մը դատաստան պէտք չէ ընել :

Չար օրինակ տուողներ կան որ մե-
ծամեծ յանցաւորներէն աւելի փա-
սակար են :

Երբեք թեան քաջութիւնը ին-
չուան իր թշնամիներն ալ սիրելու
վրայ հաստատուած է :

Սեծ մարդիկ անոր համար մեծ
բանի ձեռք կը զարնեն, վասն զի մեծ
կը ճանչնան զանոնք . իսկ խենթերն
անոր համար՝ վասն զի դիւրին կար-
ծեն զանոնք :

Խոհեմ մարդը խորհուրդ հարցը-
նելն ալ գիտէ՝ անոնց հաւանիլն ալ :

ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ

Ա. ԳԵՂԵՆԻՍԻՍԻ ՍԵՐՆ ԱՊՈԹՈՅ :

Ա.

ԱՍՏՈՒԱԾ իմ, լի է քեւ աշխարհս համօրէն,
Երկինք ու երկիր զսէր քո կարգան և օրհնեն .
Յարեւելից մինչև ի մուտս արևուն
Սրբի ի նդ լուսոյ տընդին քո սուրբ անուն :
Թէ ի կապոյտ յառեմ խորան զաչս ի վեր
Եւ շուրջ ածեմ անպարագիրն ընդ թեր,
Ըզգործ մասանց քոց նըմարեմ անդ զարև
Որ մանկական գրնտին հանգոյն շարժեալ քե
Գնայ սահելով զանբաւութեանն ասպարէզ,
Ընդ ջերմ կենաց քարոզելով զսէր քո մեզ :
Եւ թէ նդ լերինս հայիմ, խորանք անշարժ ուն,
Թէ յառ նոցունց ուղից հոսանս կարկաջուն,
Եւ թէ նդ կանաչ քոյս օդոց, մայրս երկնուղէ,

Միաբարբառ հընչեն ըզսէր քո յաւէժ :

Եւ թէ խոնարհ խաղամ ընդ գաշա ծաղկաճեմ,
Ու ի խաղս առուաց մանուածաւալ զինչ լըսեմ .
Եւ զինչ ի թևս սաւառնազուարճ զեփուհին .
Ձինչ քարավէժ ի ցուրտ բիւրեղ ծործորին,
Կամ զինչ ի վարդ ծիրանածին թագաւոր
Եւ ի գրչոյն հովտաց շուշան գեղաւոր .
Ձինչ յայնքան երփն և ի բուրմունս զանազան
Ի գեղս դարնան, թէ ոչ ըզսէր քո միայն :
Եւ զինչ այլ, տէր, զինչ ի լուծեանն հասարակ
Երբ կայ գերկրաւ խաղաղութիւն շրջափակ,
Եւ կան բնութիւնք ընդ հովանեաւ քով ի քուն,
Նուիրակ նոցին ի դիտանոց սաղարթուն
Հանգէս լուսնին ընդ պատուհանն արծաթի
Որոյ նընջեն ճաճանցք յառուակն ի գաշի,
Ընդ միջով ըզլուծութիւն և զգիշեր
Ձինչ գեղգեղեալ յապուշ կը թէ զլուռ այեր,
Մինչ ոչ հոգիկ չըջի, ոչ ջուր խոխոջէ,
Եւ ըստուերաց անգամ շարժել կամ ոչ է,
Եւ թէ զարթնուն տարերք՝ հաճին կալ անշարժ
Յորչափ սիրոյդ գործեակն հընչ գերահրաշ :
Ո՛հ, անդ և իմ ուսմէն սրբի սիրոյ ձայնք,
Նա և լուծիւնն՝ իմաստնագոյն արձագանգք,
Շընչով հաւկին ծաւալացեալ և անզուսպ
Առ տենչալից իւրեանց ձրգտին առ տէրդ հուպ .
Լուսնի ուստեղք կապեն զանիւս արծաթեայ,
Ոչ ճըռնչէ սայլն եթերին լուսակայ,
Ձի համարձակ իղձ մահացուաց հասցեն քեզ,
Եւ յարարածս անըզաղ դու դիտեսցես :
Այլ և յաշխարհն ազատ յանհուն և վըսեմ
Եւ ի շաւիղն ահաւորս զայն սէր լըսեմ,
Հըսկայածին յորժամ կոհակք նիւս առ նիւս
Լայնահարուստ մընչմամբ խոժժեալ իբր ի դուրս,
Եւ ձօճելով ճակատ վըսեր պաղպաջուն
Դան խոխոյք, բաղխին հըզօրք, վանին գողգողունք,
Եւ յաւաղին դրոշմեալ պայծառ ըզփրփուր՝
Քան առ զայրուցս՝ յայտնեն դիմեալ ի համբոյր .
Նոյնք թէ ի դիւր յուսոյ շահու մահացուաց
Ուս մատուցեալ անգրքուարկն եղևնեաց,
Եւ թէ անլուրք գեռան անձանց ի դբօսանս
Հորմալարեալք ընթանալով բիւր վտաւանս,
Նոյն օրինակ և թէ նդ մրրկաց սէգ գուժար
Որոտալով յանդընդոց գան ի դուպար,
Մահունս աւերս ըսպառնալով բազմադէմ,
Խուն մի չի՛խեն և անդ սիրոյդ կալ ընդդէմ :
Յո՛ւմ ի քոյոցդ ոչ գուցէ սուրբ քո կրնիք,
Եւ որ հաստուած դաժան՝ ոյր ձայն սիրոյ չիք .
Շաղն հանգարտիկ որ զեղանի գիշերայն
Եւ մատուռակ պարտիզաց ցօղ մարդարտեայն
Ոչ առաւել ինչ սէր ծրագրեն ի ծաղկունս,
Քան որ յայերս մաւյլ ամպրոպաց թափ ը դրունս
Բնութեան սոսկումն և զօրութեանդ արձագանգք
Հրածին կայծից ճայթուէ շրջինգք շանթեանդք,
Ձի այնքանեաւ զինեալ թրնդմամբ և բոցով
Յունիցդ անասն իբր ուղղէ կին նաւ ի ծով .
Որպէս զի նոր հրաման թէ տաս յօդոյն մէջ,
Արձանացեալք և կամ դարձին ի մութ գէջ .
Ձի դու տէր, դու զգաղանութիւնն իսկ գիտես
Սանձել սիրով, փոխել զառիւժ ի դառն հեղ .
Եւ յոստ մայրուոյն՝ դ որով յովազք որջանան
Դու խաղաղես զքուն տատարակաց մեղմական .
Եւ գէմ ծովուն լեռնակուտակ ծընընդոց
Ձաղկիւնի շինես բունիկ գերծ հոգոց :